

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ХЕРСОНСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра економіки

О8860

 ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора
ХННІ НУК
к.т.н. проф. НУК О.М. Дудченко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

«Управління біржовою діяльністю»

«Managing exchange activities»

рівень вищої освіти   *другий магістерський*

тип дисципліни   *вибіркова*

мова викладання   *українська*

Херсон – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління біржовою діяльністю» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань – 07 «Управління та адміністрування», спеціальності – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійної програми – «Бізнес і приватне підприємництво».

«12» травня 2022 року. - 23 с.

Розробник: Ревенко Н.Г. – к.е.н., професор.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Управління біржовою діяльністю» розглянуто на засіданні кафедри економіки.

Протокол № 06 від «13» травня 2022 р.

Завідувач кафедри

 О.Е. Ломоносова

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Управління біржовою діяльністю» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол №10 від «19» травня 2022 р.

Голова методичної ради ХННІ НУК

 О.М. Дудченко

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління біржовою діяльністю» затверджено методичною радою ХННІ НУК.

Протокол №10 від «19» травня 2022 р.

Голова методичної ради ХННІ НУК

 О.М. Дудченко

© ХННІ НУК, 2022

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	6
2. Мета навчальної дисципліни	7
3. Передумови для вивчення дисципліни	7
4. Очікувані результати навчання	8
5. Програма навчальної дисципліни.....	8
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	15
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	16
8. Критерії оцінювання результатів навчання	20
9. Засоби навчання	21
10. Рекомендовані джерела інформації	21

ВСТУП

Анотація

Біржі відносяться до надзвичайно важливих інституцій ринкової інфраструктури, адже їх діяльність є невід'ємним елементом економічної системи будь-якої країни з ринковою економікою.

Невід'ємною складовою частиною сучасних бізнес-процесів є торгівля за допомогою біржових операцій. Закордонна біржова торгівля формувалася впродовж кількох століть, що призвело до створення потужного базису певних правил, принципів та традицій. Незважаючи на значну кількість позитивних зрушень, що притаманні біржовій сфері України, вітчизняна біржова діяльність усе ще знаходиться на стадії становлення. Це підтверджує і статистика біржової торгівлі, яка порівняно з розвинутими країнами характеризується незначними обсягами та низькою інтенсивністю торгів. Усе це зумовлює необхідність проведення досліджень щодо виявлення ефективних механізмів управління біржовою сферою в українських реаліях.

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління біржовою діяльністю» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Вивчення дисципліни базується на компетенціях, отриманих внаслідок опанування таких дисциплін, як «Біржова діяльність», «Економічний аналіз», «Підприємницькі ризики», «Економічна безпека підприємства».

Знання та практичні навички, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Управління біржовою діяльністю», можуть бути також успішно використані при виконанні кваліфікаційної роботи, а головне – у подальшій професійній діяльності.

Ключові слова: біржа, біржовий ринок, аукціон, біржова угода, біржові торги, ф'ючерс, опціон, цінні папери, брокер, дилер, спекуляція, кліринг, маржа, біржові індекси.

Abstract

Exchanges are extremely important institutions of the market infrastructure, because their activity is an integral element of the economic system of any country with a market economy.

An integral part of modern business processes is trading using exchange transactions. Foreign stock trading was formed over several centuries, which led to the creation of a powerful base of certain rules, principles and traditions. Despite a significant number of positive developments inherent in the stock exchange sphere of Ukraine, domestic stock exchange activity is still at the stage of formation. This is confirmed by the statistics of stock trading, which, compared to developed countries, is characterized by small volumes and low trading intensity. All this makes it necessary to carry out research on the identification of effective mechanisms for managing the stock market in Ukrainian realities.

The working program of the educational discipline "Management of stock exchange activity" is compiled in accordance with the educational and professional training program for applicants of the second (master's) level of higher education. The study of the discipline is based on the competencies obtained as a result of mastering such disciplines as "Exchange activity", "Economic analysis", "Business risks", "Economic security of the enterprise".

The knowledge and practical skills acquired during the study of the educational discipline "Exchange Management" can also be successfully used when performing qualification work, and most importantly - in further professional activity.

Keywords: stock exchange, stock market, auction, stock deal, stock trading, futures, option, securities, broker, dealer, speculation, clearing, margin, stock indices.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Основні характеристики навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Вибіркова	
Модулів - 3	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		
Електронний адрес на сайті ХННІ НУК: http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/Business_trade_and_exchange_activities.html	Освітньо-професійна програма: «Бізнес і приватне підприємництво»	Рік підготовки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає		1	1
Загальна кількість годин - 150		Семестри	
		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: – 3 год; самостійної роботи студента: – 7 год.	Освітній рівень: другий (магістерський)	Лекції, год.	
		30	12
		Практична робота, год.	
		15	6
		Самостійна робота, год.	
		105	132
		Види контролю:	
		Залік	Залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної становить:

- для денної форми навчання – 0,42:1;
- для заочної форми навчання – 0,14:1.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є: формування у майбутнього фахівця теоретичних основ та практичних навиків з біржової діяльності та ефективного використання біржових операцій в своїй майбутній діяльності.

В результаті вивчення дисципліни «Управління біржовою діяльністю» студент повинен отримати:

1) інтегральну компетентність:

- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог;

2) загальні компетентності:

– Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

3) професійні компетентності:

– Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Управління біржовою діяльністю» базується на знаннях, отриманих в результаті вивчення таких курсів, як: «Біржова діяльність», «Економічний аналіз», «Підприємницькі ризики», «Економічна безпека підприємства».

4. Очікувані результати навчання

Очікувані програмні результати навчання включають:

- Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.
- Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Товарні біржі

Тема 1. Історія розвитку біржової торгівлі і сучасний стан біржового ринку.

Економічна сутність біржового ринку. Історія виникнення та еволюція біржового ринку. Роль та функціональне призначення біржового ринку в сучасній економічній системі.

Сучасний стан світового біржового ринку. Основні тенденції та напрямки його розвитку. Становлення та розвиток біржового товарного ринку в Україні.

Джерела інформації: основні: [3, с. 7-19]; [7, с. 7-26, 33-81]; допоміжні: [17]; [18].

Тема 2. Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку.

Формування товарних ринків. Поняття товарної біржі. Біржова торгівля як основа біржової діяльності. Основні аспекти діяльності товарних бірж.

Види бірж їх характеристика та основні функції.

Порядок створення товарної біржі. Організаційна структура товарної біржі.

Джерела інформації: основні: [3, с. 20-35]; [7, с. 27-31, 100-155]; допоміжні: [17]; [18].

Тема 3. Регулювання біржової діяльності.

Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності.

Джерела інформації: основні: [3, с. 36-53]; [7, с. 82-98]; допоміжні: [17]; [18].

Тема 4. Біржові угоди.

Біржові угоди. Суть біржових угод. Юридичні, організаційні, економічні і етичні риси біржових угод. Спеціальні правила, що регулюють відносини між контрагентами.

Види біржових угод. Умови укладання угод в Україні. Види угод з реальним товаром. Угоди з наявним товаром. Форвардні і термінові угоди. Угода з заставою. Угоди з премією. Угоди з умовою. Ф'ючерсні і опціонні угоди.

Джерела інформації: основні: [3, с. 73-91]; [7, с. 262-286]; допоміжні: [17]; [18].

Модуль 2. Організація і технологія біржової торгівлі

Тема 5. Ф'ючерсний ринок.

Поняття ф'ючерсної торгівлі. Ф'ючерсні біржі та ф'ючерсні ціни. Ф'ючерсна торгівля і ф'ючерсні контракти. Особливості ф'ючерсної торгівлі.

Історія виникнення ф'ючерсної торгівлі і необхідність її розвитку.

Мета ф'ючерсної торгівлі. Механізм біржової ф'ючерсної торгівлі. Порядок розрахунків у ф'ючерсній торгівлі. Розрахункова Палата, її функції. Механізм виконання ф'ючерсного контракту. Опціонні угоди із ф'ючерсними контрактами. Поняття опціону. Види опціону. Техніка опціювання.

Порядок укладання і виконання угод на купівлю-продаж ф'ючерсних контрактів. Учасники угод на купівлю-продаж ф'ючерсних контрактів. Технологічний процес купівлі-продажу ф'ючерсних контрактів.

Джерела інформації: основні: [3, с. 84-91]; [7, с. 313-339]; допоміжні: [17]; [18].

Тема 6. Організація та технологія біржової торгівлі

Техніка проведення біржових торгів. Порядок укладання угоди. Функції учасників біржових торгів. Класифікація біржових товарів.

Ведення торгів на біржах здійснюють у формі аукціону. Аукціони є кількох видів: простий, заочний та подвійний, кожен з яких може мати власні підвиди. Принципи подвійного аукціону. Основні вимоги до біржової операційної зали. Методи ведення біржових торгів. Коливання цін на різні товари, групи товарів. Причини зміни заявленої ціни.

Джерела інформації: основні: [3, с. 147-164]; [7, с. 100-196]; допоміжні: [17]; [18].

Тема 7. Брокерська діяльність.

Характеристика суб'єктів біржового посередництва. Брокер: визначення, основні функції. Дилер: визначення, основні функції. Необхідність біржового посередництва.

Роль, значення та функції брокерської служби на біржі. Брокерська контора, бюро та фірма. Основні завдання та функції брокерської фірми (контори). Брокерське обслуговування за договором та за дорученням.

Організаційна структура брокерських фірм (контор). Типова організаційна структура брокерської фірми. Послідовність етапів роботи брокерської контори.

Взаємовідносини продавця і покупця на біржовому ринку. Взаємозв'язок продавця і покупця на біржовому ринку через брокера. Взаємозв'язок продавця з покупцем через дилера. Взаємозв'язок продавця з покупцем через систему подвійного посередництва.

Джерела інформації: основні: [3, с. 165-180]; [7, с. 288-311]; допоміжні: [17]; [18].

Модуль 3. Основи функціонування фондових і валютних бірж

Тема 8. Фондовий ринок і його учасники.

Фондова біржа та фондовий ринок. Функції фондової біржі. Роль фондової біржі в політичній, соціальній та морально-психологічній сферах суспільного життя.

Становлення і діяльність Української фондової біржі як організаційно оформленого ринку капіталів. Сучасний стан та основні напрямки вдосконалення структури централізованого ринку цінних паперів. Законодавчі та нормативні акти і принципи біржової діяльності. Основні правила, які регулюють діяльність Української фондової біржі.

Учасники біржового ринку та фінансові посередники. Емітенти, інвестори та фінансові посередники. Захист прав емітентів, інвесторів та гарантії щодо їх власності. Фінансові брокери, їх функції.

Спеціалізовані організації з обліку, зберігання і розрахунків за цінні папери. Державні органи, які регулюють ринок цінних паперів. Організації і учасники ринку цінних паперів.

Цінні папери як біржовий товар. Поняття цінних паперів. Грошові та інвестиційні цінні папери. Основні та допоміжні, комерційні та фондові цінні папери. Основні характеристики цінних паперів. Цінні папери України, порядок їх випуску та обігу.

Види заявок на здійснення біржових угод. Поняття заявки, її зміст та оформлення. Основні види угод на фондовій біржі. Касові і термінові угоди та їх класифікація.

Процедура лістингу і його переваги. Порядок і послідовність внесення заявок у біржовий список. Форми тимчасового призупинення котировки на біржі. Поняття делістингу.

Відділення та умови котирування. Основні вимоги до офіційного котирування. Умови вилучення з котирування.

Джерела інформації: основні: [3, с. 206-224]; [3, с. 374-415]; [11, с. 231-

293]; допоміжні: [18]; [20].

Тема 9. Основи функціонування валютної біржі.

Розвиток валютного ринку. Валюта як товар. Роль валютних бірж на ринку грошей. Основні функції валютної біржі. Організація роботи валютної біржі.

Види валютних операцій. Правила торгівлі валютою на валютній біржі.

Стан біржового валютного ринку в країні. Основні напрямки вдосконалення діяльності валютних бірж України.

Джерела інформації: основні: [3, с. 225-242]; [10, с. 221-260]; [11, с. 193-223]; допоміжні: [20].

Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 2

Розподіл навчального часу за модулями

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Товарні біржі								
Тема 1. Історія розвитку біржової торгівлі і сучасний стан біржового ринку	14	2	1	11		4	2	12
Тема 2. Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку	14	2	1	11				14
Тема 3. Регулювання біржової діяльності	14	2	1	11				14
Тема 4. Біржові угоди	18	4	2	12				14
Разом за модулем 1	60	10	5	45	60	4	2	54
Модуль 2. Організація і технологія біржової торгівлі								
Тема 5. Ф'ючерсний ринок	18	2	1	15		4	2	18
Тема 6. Організація та технологія біржової торгівлі	21	4	2	15				18
Тема 7. Брокерська діяльність	21	4	2	15				18
Разом за модулем 2	60	10	5	45	60	4	2	54
Модуль 3. Основи функціонування фондових і валютних бірж								
Тема 8. Фондовий ринок і його учасники	15	5	2	8		4	2	12
Тема 9. Основи функціонування валютної біржі	15	5	3	7				12
Разом за модулем 3	30	10	5	15	30	4	2	24
Разом з дисципліни	150	30	15	105	150	12	6	132

Примітка: для студентів заочної форми навчання читаються оглядові лекції за темами модулів в обсягах відповідно до табл. 2.

Теми практичних занять

Теми практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин за формами навчання	
		Денна	Заочна
1	2	3	4
1	Тема 1. Історія розвитку біржової торгівлі і сучасний стан біржового ринку	1	2
2	Тема 2. Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку	1	
3	Тема 3. Регулювання біржової діяльності	1	
4	Тема 4. Біржові угоди	2	2
5	Тема 5. Ф'ючерсний ринок	1	
6	Тема 6. Організація та технологія біржової торгівлі	2	
7	Тема 7. Брокерська діяльність	2	2
8	Тема 8. Фондовий ринок і його учасники	2	
9	Тема 9. Основи функціонування валютної біржі	3	2
Разом		15	6

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Розподіл годин самостійної роботи за видами та формами навчання

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		
		Норматив	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Підготовка до лекційних занять	1 год. на 1 лекцію	30	30
2	Підготовка до практичних занять	1 год. на 1 заняття	30	30
3	Підготовка реферату	на 1 роботу	15	22
4	Підготовка до тестів		10	-
5	Підготовка до заліку		20	20
6	Виконання контрольної роботи	до 30 год. на 1 роботу	-	30
	Разом		105	132

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

В якості методів навчання для всіх видів занять використовується:

– робота з літературою, як опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;

– пояснення, як словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення.

Для лекційних занять застосовується:

– лекція, як усний виклад навчального матеріалу, що характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;

– ілюстрування, як показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;

– відеометод, як використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання, що забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості.

Для практичних занять застосовується:

– практична робота, як метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

– усні відповіді;

– виконання практичних завдань;

– контрольні роботи (для студентів заочної форми навчання);

– залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою університету.

Поточний контроль знань здобувачів реалізується у формі тестів та написання рефератів, який є результатом виконання завдань самостійної роботи. Протягом семестру він проводиться двічі після вивчення першого та другого модулів дисципліни.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни проводиться після закінчення її вивчення у комбінованій формі проведення заліку (тестування та усна компонента).

При виставленні підсумкової оцінки (балів) з навчального курсу враховуються результати поточного контролю.

Виконання контрольної роботи є обов'язковою умовою для здобувачів вищої освіти, що навчаються за заочною формою. Завдання для контрольних робіт добираються з теоретичних питань і тестів, що охоплюють зміст робочої програми дисципліни.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Тести для поточного контролю знань здобувачів обираються із загального переліку тестів за відповідними модулями.

Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії оцінювання (див. табл. 5).

Таблиця 5

Критерії оцінювання поточного модульного контролю знань
здобувачів вищої освіти у формі тестування (для денної форми навчання)

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	13	11	9	8	7	6	5	4	2

Реферат є одним з видів самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Управління біржовою діяльністю». Мета написання реферату є поглиблення теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення дисципліни. Робота над рефератом має сприяти кращому засвоєнню студентами дисципліни та спонукає ґрунтовно вивчати нормативно-законодавчу базу, статистичні матеріали, спеціальні наукові видання вітчизняних і закордонних авторів.

Оцінювання реферату проводиться за 15-ти бальною шкалою (див. табл. 6).

Таблиця 6

Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання реферату
(для денної та заочної форм навчання)

Бал	Критерії оцінювання
15	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Оцінювання контрольної роботи проводиться за 30-ти бальною шкалою (див. табл. 7).

Таблиця 7

Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання
контрольної роботи (для заочної форми навчання)

Бал	Критерії оцінювання
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах

20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Узагальнюючі результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти за модулями та формами навчання наведені у табл. 8.

Таблиця 8

Узагальнюючі результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти за модулями та формами навчання

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Модуль 1		
Підготовка реферату	15 балів	-
Тестування	-	-
Разом за модулем	15	-
Модуль 2		
Підготовка реферату	15 балів	15 балів
Тестування	15 балів	-
Разом за модулем	30	15
Модуль 3		
Підготовка реферату	-	15 балів
Тестування	15 балів	-
Виконання контрольних робіт (передбачена 1 контрольна робота)	-	30 балів
Всього	60	60

Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти у формі заліку

Підсумковий контроль з дисципліни «Управління біржовою діяльністю» проводиться після закінчення її вивчення у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумковий контроль складається з тестування (10 тестових завдань) та усної відповіді на 3 контрольні питання.

Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії оцінювання (див. табл. 9).

Таблиця 9

Критерії оцінювання підсумкового модульного контролю знань у формі
тестування здобувачів вищої освіти у формі тестування
(для денної та заочної форм навчання)

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Критерії оцінювання усної відповіді студентів при складанні заліку наведена у табл. 10. Максимальна сума нарахованих балів за одне питання дорівнює 10.

Таблиця 10

Критерії оцінювання усної відповіді здобувачів вищої освіти
при складанні заліку (для денної та заочної форм навчання)

Бал	Критерії оцінювання
10	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно й аргументовано його висвітлює, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань; вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
8	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його висвітлює, розкриває зміст теоретичних запитань, послуговується науковою термінологією. Проте виклад окремих питань недостатньо змістовний та аргументований, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки
6	Студент загалом володіє навчальним матеріалом, висвітлює його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації. Допускає окремі суттєві неточності та помилки

4	Студент володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, висвітлює його фрагментарно, без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускає суттєві неточності
2	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі висвітлити зміст питань, допускаючи при цьому суттєві помилки
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінкою результатів навчання є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, отриманих ним при складанні заліку.

У табл. 11 представлений розподіл балів, нарахованих студентам в результаті оцінювання їх освітньої діяльності.

Таблиця 11

Схема оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (для денної та заочної форм навчання)

№ змістового модуля	Денна форма		Заочна форма	
	Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Підготовка реферату	15	Підготовка реферату	-
	Тестування	-	-	-
ЗМ 2	Підготовка реферату	15	Підготовка реферату	15
	Тестування	15	-	-
ЗМ 3	Підготовка реферату	-	Підготовка реферату	15
	Тестування	15	-	-
-	-	-	Контрольна робота	30
Підсумковий контроль	Залік, в т.ч.	40	Залік, в т.ч.	40
	Тестування	10	Тестування	10
	Усна відповідь	30	Усна відповідь	30
Сума		100		100

9. Засоби навчання

З метою формування у майбутніх фахівців професійної компетентності в освітньому процесі використовуються такі засоби навчання:

- мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани тощо);
- комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі;
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Апопій В.В., Куцик В.І., Вірт М.Я., Лупак Р.Л., Олексин І.І., Чік М. Ю. Біржова діяльність : підручник. За ред. проф. Апопія В.В. Львів : Растр-7, 2017. 486 с.
2. Денисенко М.П., Панченко В.А., Шапоренко О.І., Федорак В.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 384 с.
3. Дикань В.Л., Назаренко І.Л., Пługіна Ю.А. Біржова діяльність: підручник. За ред. В.Л. Диканя. Харків: УкрДУЗТ, 2017. 282 с.
4. Ільчук М.М. Біржова діяльність і підприємництво: навч. посібник. Біла Церква: Білоцерківдрук, 2018. 318 с.
5. Калінеску Т.В., Кушал І.М., Кирилов О.Д. Біржова діяльність : підручник ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. 444 с.
6. Могилевська О.Ю., Резнік Н.П., Остапчук А.Д. Біржова діяльність : навч. посібник; Київський міжнародний університет. Київ : КиМУ, 2018. 136 с.

7. Солодкий М.О., Резнік Н.П., Яворська В.О. Основи біржової діяльності: навч. посібник. Київ: ЦП Компринт, 2017. 450 с.
8. Солодкий М.О., Яворська В.О. Хеджування ф'ючерсами і опціонами. Київ: ЦП Компринт, 2018. 398 с.
9. Сотник І.М., Таранюк Л.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник. Суми : Університетська книга, 2019. 572 с.
10. Пеппа Т.В., Пішеніна Т.І., Лавринович В.В. Біржова діяльність: навчальний посібник. К.: Ліра-К, 2016. 540 с.
11. Фінансовий ринок: навчальний посібник за заг. ред. Арутюнян С.С. / Арутюнян С.С., Добриніна Л.В. та інші. К.: Гуляєва В.М., 2018. 484 с.
12. Хрущ Н.А., Іжевський П.Г., Безвух С.В. Біржова діяльність: посібник. К.: Кондор, 2017. 348 с.

Допоміжна література

13. Дудяк Р.П., Бугіль С.Я. Організація біржової діяльності : навч. посібник. 2-ге вид., доп. Львів : Магнолія-2006, 2009. 360 с.
14. Кузьмін О.Є., Юринець О.В., Дубодєлова А.В., Кулиняк І.Я. Організація біржової діяльності: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 240 с.
15. Мельник Ю.В. та ін. Біржова справа : підруч. для студентів ВНЗ; за наук. ред д-ра екон. наук, проф. О.М. Сохацької ; Терноп. нац. екон. ун-т. Вид. 3-тє, перероб., змін. та допов. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 654 с.
16. Савченко В.Д. Організація біржової діяльності : навч. посібник. Харківський державний аграрний університет ім. В.В.Докучаєва. Харків : 2004. 462 с.
17. Сохацька О.М. Біржова справа: підручник. 2-ге вид. змін. й доп. Тернопіль: Карт-бланш, К.: Кондор, 2008. 632 с.
18. Раровська В.В., Останкова Л.А., Акопов С.Е. Біржова діяльність : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2009. 144 с.

19. Черкасова С. В. Ринок цінних паперів і фондова біржа: навч. посіб. для самот. вивч. дисципліни студентами спец. «Фінанси і кредит». Львів, 2015. 167 с.

20. Шкварчук Л.О. Фінансовий ринок : навчальний посібник. К.: Знання, 2013. 382 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

21. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

22. Закон України «Про товарну біржу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>.

23. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

24. Національний депозитарій України. URL: <https://csd.ua/index.php>.

25. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

26. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

27. Офіційний сайт ХННІ НУК. URL: <http://kb.nuos.edu.ua>.

28. Цивільний кодекс України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.